

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/34/2024
Identifikačné číslo spisu: 1018201237
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1018201237.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. W. Ď.U., narodeného XX. I. XXXX, Z., M. X, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Bratislava, Kutuzovova 8, o určenie porušovania ľudských práv a slobôd a o zaplatenie finančného zadosťučinenia 21 500 €, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (predtým Okresnom súde Bratislava III) pod sp. zn. 24C/110/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2023 sp. zn. 3Co/37/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 27. augusta 2021 č. k. 24C/110/2018-375 v spojení s doplnčacím rozsudkom z 26. októbra 2021 č. k. 24C/110/2018-384 žalobu zamietol, v časti o zaplatenie finančného zadosťučinenia 21 500 € konanie zastavil a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 137 a § 217 ods. 1 prvej vety zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „CSP“) a ustanoveniami § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal rozhodnutia, že žalovaná porušila jeho základné ľudské práva a slobody tým, že v čase vojenského stredoškolského odborného štúdia na VSOŠ RVD v W. (ďalej len „VSOŠ“) od 1. septembra 1968 do 31. júla 1970 ho ako mladistvého nútila vykonať vojenskú prísahu a nastúpiť na vojenskú základnú službu, ozbrojovala ho, nútila ho vykonávať detskú prácu na vonkajších a vnútorných rajónoch v stráženom areáli kasárni X. čs. brigády na ulici V. Č.. X v W., donucovala ho vykonávať nútené služby (dozornú službu), službu spojok, držať stálu zvýšenú a plnú bojovú pohotovosť, urobila z neho detského vojaka, nútila ho absolvovať vojenské predmety, vojenskú prípravu a vojenský výcvik, nosiť oficiálnu uniformu a oficiálne označenie príslušníka ČSLA a bez zjavných príčin a dôvodov mu obmedzovala slobodu a voľný pohyb. Žalobca 1. septembra 1968 nastúpil na VSOŠ a do 31. júla 1970 popri štúdiu v 1. a 2. ročníku slúžil spolu 699 dní a v 3. a vo 4. ročníku pokračoval už ako oficiálny vojak základnej

služby. Podľa zákona č. 92/1949 Zb. branný zákon v znení neskorších predpisov účinnom do 31. decembra 1997 vrátane (ďalej len „zákon č. 92/1949 Zb.“) a v súlade s textom jeho prihlášky do školy sa mohol stať vojakom už v 1. ročníku; odvedený bol 18. mája 1970, prisahu zložil ešte ako maloletý 29. augusta 1970 a do zálohy (civilu) odišiel 31. decembra 1980. S poukazom na čl. 18 ods. 1 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej tiež len „Ústava“), článok 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej tiež len „Dohovor“) a na zákaz otroctva a nútenej práce popísal žalobca v žalobe detskú prácu v strážených kasárňach do roku 1991 a nanucovanie služieb a detských prác žiakom, ktorí sa tak nepochybne podľa jeho názoru stali detskými vojakmi pri vojenskej príprave a v uvedenej súvislosti poukazyval aj na porušovanie v tom čase platného Zákonníka práce (zákona č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej tiež len „zákon č. 65/1965 Zb.“). Žalobca pôvodne doručoval žalobu (ktorou sa okrem určenia porušenia základných ľudských práv a slobôd domáhal aj priznania finančného zadosťučinenia vo výške 21 500 €) Krajskému súdu v Bratislave, ten následne postúpil vec súdu prvej inštancie z dôvodu, že žalobca sa domáhal ochrany jeho práv a právom chránených záujmov nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím a súčasne žiadal priznať finančné zadosťučinenie; pričom podaním z 28. decembra 2018 žalobca vzal v časti o zaplatenie finančného zadosťučinenia 21 500 € žalobu späť. Naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP žalobca odôvodňoval tým, že boli hrubo porušované jeho práva, bol zneužívaný na výkon vojenskej služby a v súčasnosti je ukračovaný na starobnom dôchodku, keďže žalovaná neuznáva činnosť žiakov 1. a 2. ročníka VSOŠ na účely dôchodkového posudzovania ich výkonu služby z I. kategórie funkcií od dosiahnutia veku 15 rokov. Naliehavý právny záujem videl žalobca v tom, že pokiaľ nebude v súdnom konaní jasne konštatované, že v jeho prípade došlo k hrubému porušeniu jeho základných ľudských práv (t. j. že vykonával nútenú detskú prácu a nútenú službu ako detský vojak), tak nebude možné zohľadniť túto jeho službu ako I. či II. kategóriu funkcií, resp. ako I. či II. pracovnú kategóriu a zároveň nebude možné tieto okolnosti zohľadniť v jeho sociálnom, resp. dôchodkovom zabezpečení.

2. Súd prvej inštancie pri posudzovaní žaloby a naliehavého právneho záujmu vychádzal zo skutkového stavu, ktorý tvrdil žalobca a ustálil, že žalobca neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré sa mali týkať výlučne len jeho osoby, neopísal exces v správaní veliteľov na škole a iba na základe všeobecného stavu vyvodzoval určité právne následky. Žalobca na základe navrhovaného rozhodnutia o porušení ľudských práv a základných slobôd sledoval priaznivé zohľadnenie doby jeho štúdia v 1. a 2. ročníku VSOŠ pre účely výpočtu starobného dôchodku, ktorá v súčasnosti nie je zaradená v I. alebo II., ale až v III. kategórii pracovných činností, resp. spätnú úpravu jeho zaradenia do inej kategórie funkcií. Súd prvej inštancie sa s názorom žalobcu nestotožnil, keď medzi prípadným rozhodnutím súdu a zaradením doby štúdia do príslušných pracovných kategórií nevidel žiadnu súvislosť a podľa jeho názoru tak žalobca podanou určovacou žalobou nemohol dosiahnuť sledovaný cieľ. Poukázal pritom aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“, „dovolací súd“ alebo „NS SR“) z 30. mája 2018 sp. zn. 9So/108/2016, týkajúci sa rozhodnutia Sociálnej poisťovne a zvýšenia starobného dôchodku, v ktorom sa NS SR zaoberal tou istou otázkou, ktorou aj žalobca v prejednávanej veci odôvodňoval naliehavý právny záujem. V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd posudzoval zaradenie doby štúdia 1. a 2. ročníka v obdobnom čase (1969-1971) na účely sociálneho zabezpečenia do I. (II.) kategórie funkcií a dospel k záveru, že štúdiom v 1. a 2. ročníku VSOŠ nie je možné považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Žiaci 1. a 2. ročníka VSOŠ sa štúdiom pripravovali na službu vojaka z povolania a neboli vojakmi v činnnej službe, vojenskú službu vykonávali až počas štúdia 3. a 4. ročníka. Žiakom prijatým na VSOŠ po skončení povinnej školskej dochádzky v roku dovŕšenia 17 rokov vznikla branná povinnosť podľa zákona č. 92/1949 Zb., neboli však povolaní na výkon základnej vojenskej služby, keď do vojenskej činnnej služby mohol byť zaradený iba ten, kto dovŕšil 18 rokov. Poslucháči do 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítavala do nástupu vojenskej činnnej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky v III. pracovnej kategórii. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí potvrdil skutočnosť, že Sociálna poisťovňa nie je oprávnená zaraďovať zamestnania do pracovných kategórií, keďže toto oprávnenie patrilo do pôsobnosti zamestnávateľov na základe rezortných zoznamov a poukázal i na čl. 2 ods. 2

Ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Uvedený princíp legality znamená nielen viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Právnej istote (čl. 1 Ústavy) nezodpovedá taký stav, ktorý by orgánu štátu umožňoval konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a iným ako zákonným postupom (I. ÚS 3/98, III. ÚS 341/07, II. ÚS 426/2012). Súd prvej inštancie prihliadal pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu žalobcu na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít a uzavrel, že právne postavenie žalobcu nebolo možné považovať za právne neisté, keďže základná sporná otázka už bola vyriešená v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu. Žaloba preto bola zamietnutá ako procesne neprípustná bez toho, aby sa súd podrobnejšie zaoberal jej vecnou opodstatnenosťou.

3. Súd prvej inštancie s poukazom na požiadavku právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, ktorého súčasťou je aj zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov doplnil, že žalobca sa v žalobe odvolával na ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorý do právneho poriadku zaviedol Listinu základných práv a slobôd, tiež na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v prílohe vyhlášky Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSSR č. 120/1976 Zb.) a Dohovor, ktoré nadobudli účinnosť až po dobe, kedy sa uskutočnilo štúdium žalobcu v 1. a 2. ročníku VSOŠ. Odstránenie krívd spáchaných na osobách v období rokov 1948 až 1989 bolo preto možné iba na základe prijatia nových zákonov (napr. zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, resp. zákon č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému). Súd prvej inštancie sa vyjadril aj k jeho právomoci vo veci konať, keď túto považoval za danú najmä s ohľadom na žalobcom vymedzený predmet sporu, ako aj na postúpenie mu veci Krajským súdom v Bratislave s poukazom na ustanovenia §§ 12, 13 a 17 CSP, podľa ktorých je daná jeho vecná a miestna príslušnosť na konanie a rozhodnutie vo veci.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudok súdu prvej inštancie na odvolanie žalobcu podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností pre posúdenie žalobného návrhu, na zistený skutkový stav aplikoval prislúchajúce zákonné ustanovenia, z ktorých vyvodil správne právne závery a tieto aj náležite odôvodnil. K námietke žalobcu, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd po preskúmaní veci uviedol, že žaloba bola zamietnutá podľa § 137 písm. c) CSP so záverom, že na požadovanom určení nebol naliehavý právny záujem, pričom súd prvej inštancie v tomto poukázal na ustálenú judikatúru vychádzajúcu zo zásad, kedy možno určovaciu žalobu podľa § 137 písm. c) CSP považovať za prípustnú. Odvolací súd pripomenul, že v konaní bolo vecou žalobcu preukázať, že na určení má naliehavý právny záujem. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní riadil aj závermi najvyššieho súdu obsiahnutými v odôvodnení jeho rozhodnutia z 30. mája 2018 sp. zn. 9So/108/2016 k otázke, ktorá bola podstatnou aj v tomto spore (zaradenie štúdia v 1. a 2. ročníku VSOŠ do kategórií vytvorených pre priznávanie starobného dôchodku podľa § 10 ods. 1 písm. d) zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení účinného v rozhodnej dobe do 31. októbra 1983). So záverom súdu prvej inštancie, že na požadovanom určení nebol daný naliehavý právny záujem, sa stotožnil a doplnil, že všeobecné súdy môžu o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Opačným postupom by tak porušili základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania [nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“) z 21. januára 2011 sp. zn. II. ÚS 382/2010]. Odvolací súd poukázal aj na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k posúdeniu naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP (5Cdo/548/2015 a 8Cdo/90/2013). Za právne významné považoval vyjadrenie žalobcu, čo žalobou sleduje (ak súd určí, že žalobca bol detským vojakom a boli teda porušené jeho ľudské práva, bude mať nárok na lepšie dôchodkové zabezpečenie) a k uvedenému poukázal na jednotnosť právnej teórie i súdnej praxe v názore, že ak má právna otázka, o ktorej má byť rozhodnuté určovacím výrokom, len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo právneho vzťahu, nie je daný naliehavý právny záujem na takomto určení, keďže je možné žalovať priamo na určenie existencie práva alebo právneho vzťahu; poukazujúc pritom na celý rad rozhodnutí najvyššieho súdu, v ktorých bolo konštatované, že

nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby (3Cdo/240/2002, 1Cdo/13/2010, 3Cdo/56/2011, 1Cdo/91/2016), ako aj rozhodnutie ÚS SR, podľa ktorého ak všeobecný súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaobera (II. ÚS 137/08).

5. Odvolací súd ďalej posudzoval námietku žalobcu, že ním podaná žaloba má charakter žaloby na ochranu osobnosti podľa ust. § 13 ods. 1 OZ (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), ktorá nie je určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP a nie je preto potrebné preukazovať naliehavý právny záujem (s poukazom na závery najvyššieho súdu v jeho veci sp. zn. 5Cdo/265/2009) a dospel k záveru, že nie je dôvodná. Uzavrel, že žalobný návrh žalobcu nezodpovedá zákonnému ustanoveniu § 13 ods. 1 OZ, ktoré poskytuje súdnu ochranu osobnosti prostredníctvom negatívnej žaloby a základnou podmienkou jej uplatnenia je, aby neoprávnený zásah trval, alebo existovala hrozba, že sa bude opakovať, pričom jej podstatou je odstrániť zdroj následkov vyvolaných neoprávneným zásahom a obnoviť tak pôvodný stav. Z vyjadrenia žalobcu vyplynulo, že konanie, ktorým sa malo zasiahnuť do jeho práv, skončilo 31. júla 1970 a žalobca sa nedomáhal, aby sa upustilo od nepovoleného konania ani aby boli odstránené následky neoprávneného konania, ktoré sa ho dotýkali v období od 1. septembra 1968 do 31. júla 1970. Nešlo tu tak o žalobu negatívnu, ani reštitučnú, ale o žalobu o určenie. Odvolací súd tiež vyslovil, že ak by takáto žaloba mala byť žalobou na ochranu osobnosti žalobcu proti nedovoleným zásahom do jeho osobnosti (§ 13 ods. 1 OZ), muselo by rozhodnutie súdu žalobcovi takúto ochranu poskytnúť a zodpovedať predmetu ochrany, ktorými sú rýdzo osobnostné práva fyzickej osoby (§ 11 OZ). Pri riešení (posudzovaní) otázky, či žaloba na určenie bola žalobou na ochranu osobnosti podľa ust. § 13 ods. 1 OZ, bolo preto pre odvolací súd zásadné jej posúdenie s poukazom na cieľ a zmysel občianskoprávnej úpravy ochrany osobnosti (§§ 11 až 16 OZ). Ak ale žalobca a to opakovane uvádzal, že požadované určenie potrebuje na to, aby sa jeho štúdium v 1. a 2. ročníku na VSOŠ zohľadnilo ako služba I. alebo II. kategórie, resp. ako I. alebo II. pracovná kategória a zároveň, aby sa uvedené zohľadnilo aj v jeho sociálnom, resp. dôchodkovom zabezpečení; odvolací súd mal za to, že žalobca takto žalobou nesledoval ochranu svojej osobnosti, ale získanie podkladu pre zvýšenie dôchodku. Žalobu preto (rovnako ako súd prvej inštancie) považoval za žalobu podľa § 137 písm. c) CSP a keďže možnosť podať takúto žalobu nevyplývala z právneho predpisu, bolo potrebné, aby žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení, čo však v konaní splnené nebolo.

6. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) rozsiahle dovolanie (44 strán), ktorého prípustnosť odôvodnil s poukazom na ust. § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) aj b) CSP. Dovolateľ opakovane veľmi podrobne popisoval porušovanie ľudských práv mladistvých, ku ktorému malo dochádzať počas jeho štúdia na VSOŠ, tiež porušovanie základných ľudských práv v systéme bývalého Československa s dopadom na jeho (súčasný) nepriaznivý dôchodkový stav a namietal, že všeobecný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Podané dovolanie odôvodňoval i nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, nesprávnym právnym hodnotením dôkazov, resp. nedostatočným vykonávaním dôkazov, nesprávnym právnym posúdením skutkového stavu a nedostatočným odôvodnením napádaného rozhodnutia.

7. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ odôvodnil tak, že odvolací súd nevzal na zreteľ dôkazy, ktoré mal vykonať súd prvej inštancie, ani ich neposudzoval, uspokojil sa len s dôvodom „naliehavého právneho záujmu“, vyvodil z nich (?) opačné závery a to bez toho, aby vykonal akékoľvek doplnenie dokazovania či nové dokazovanie, nepredvolal dovolateľa a predmet konania jednoznačne neustálil. Konkrétne namietal, že odvolací súd i) na pojednávaní dňa 31. mája 2023 odôvodnil rozsudok inak, ako sa očakávalo a bolo následne uvedené v doručenom rozsudku (ohľadne hrubého porušovania ľudských práv dovolateľa a jeho zneužívania v 1. a 2. ročníku VSOŠ bez opory v zákonoch, medzinárodných zmluvách a Charte), ii) vychádzal zo skutkového stavu, ktorý nevyplýval zo žiadneho dokazovania, iii) nevysporiadal sa s predloženými (podľa žalobcu univerzálnymi) listinnými dôkazmi, nevypočul svedkov a jediným určujúcim preňho bol naliehavý právny záujem, iv) nesprávne a neprimerane aplikoval zásadu naliehavého právneho záujmu, ktorú považoval za výhradnú a prioritnú a

porušovaním ľudských práv dovolateľa sa nezaoberal, v) napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil, vi) nechránil dovolateľa ako občana SR pred verejnou mocou, vii) nevykonával riadne, doplňujúce alebo vyčerpávajúce dokazovanie, viii) nepojal do odôvodnenia rozsudku takmer žiadne právne zdôvodnenie nedokazovania a nezisťovania najmä vo vzťahu k hrubému porušovaniu ľudských práv dovolateľa, ix) rozhodol rozsudkom v neprospech dovolateľa na základe iných vecí a okolností, ako uvádzal dovolateľ v žalobe, x) na pojednávaní (bez účasti dovolateľa) prekvapivo konal o otázke dôležitosti naliehavého právneho záujmu, ktorému priznal prioritu pred predmetom žaloby v rozpore s ústavou, xi) dovolateľa neoboznámil, na základe čoho a akého postupu konal pri svojom rozhodovaní, keď podstatné veci neboli rozhodnuté ani odôvodnené (pričom otázka porušovania ľudských práv mladistvých a zneužívania mladistvých bola dôležitejšia, ako zdôvodňovanie naliehavého právneho záujmu) a xii) tak rozhodoval arbitrárne, selektívne a vôbec nevychádzajúc zo skutkových zistení (s poukazmi na uznesenia NS SR sp. zn. 5Obdo/21/2019, 8Sžo/191/2010 a 2MCdo/7/2009 a jeho rozsudok sp. zn. 4Cdo/56/2012).

8. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) resp. b) CSP dovolateľ odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci s odkazom na § 432 ods. 1 CSP. Podľa dovolateľa vymedzená nesprávnosť spočívala v nesprávnom právnom posúdení skutkového stavu v dôsledku ignorácie hodnotenia dôkazov, pričom popis, v čom je evidentná nesprávnosť aj s podrobným odôvodnením mala byť uvedená i v prílohe č. 1 (prílohou č. 1 dovolania žalobcu bola kópia žiadosti o štúdium na VSOŠ z 27. mája 1968). Podľa dovolateľa z postavenia dovolacieho súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým došlo k porušeniu základného práva alebo slobody dovolateľa, pričom skutkové a právne dôvody môžu byť predmetom preskúmania najmä vtedy, ak prijaté závery boli zjavne nedôvodné alebo arbitrárne a mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu. Dovolateľ tiež namietal, že na pojednávanie odvolacieho súdu nebol písomne, telefonicky, ani elektronicky predvolaný a udialo sa bez jeho priamej účasti, pričom je presvedčený, že bolo potrebné znovu zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Týmto postupom odvolacieho súdu bol ukrátený na svojich právach. Dovolateľ namietal, že obdobne ako pri ust. § 11 a nasl. OZ o žalobách na ochranu dôstojnosti (správne „osobnosti“) nebolo potrebné ani v tomto prípade zdôvodňovať naliehavý právny záujem a tiež, že odvolací súd (v bode 18. rozsudku) pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení poukazyval na rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. mája 2018 sp. zn. 9So/108/2016, v ktorom ale išlo o správne konanie o jeho žiadosti o starobný dôchodok (a nie o žalobu o porušovaní ľudských práv mladistvých), pričom podľa názoru dovolateľa nižšie súdy uvedený rozdiel nerozlišovali. Okrem toho namietal závery vyššie označeného rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k oprávneniu Sociálnej poisťovne zaraďovať zamestnania do pracovných kategórií a namietal, že na dôchodkové účely mu Sociálna poisťovňa posudzovala obdobie od 18. novembra 1970 (od 18. roku veku) a vôbec ju nezaujímal, že už od 1. augusta 1970 reálne vykonával vojenskú základnú službu v I. kategórii funkcií. Tak bol o toto obdobie niekoľkých mesiacov okradnutý a preto vyzval dovolací súd, aby tieto viditeľné diskrepancie v zákone postrehol a neprehliadal, keďže je diskriminovaný voči baníckym učňom (im sa posudzuje odpracovaná doba na dôchodkové účely už od veku 15 rokov). Dovolateľ opakovane vyjadril svoj nesúhlas s posúdením naliehavého právneho záujmu na ním požadovanom určení nižšími súdmi, ktoré v tomto odkazovali na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (a nevideli žiadny osobitný dôvod na jej spochybnovanie) a celkom opomenuli fakt v žalobe uvádzaného hrubého a intenzívneho porušovania ľudských práv a zneužívania mladistvých (čo žalobca za osobitný dôvod považuje), pre ktorý sa výnimočnosť žaloby mala rešpektovať. Dovolateľ sa veľmi obsiahlo vyjadril aj k inštitútu „naliehavého právneho záujmu“, ktorý podľa jeho názoru nesmie „prebýjať“ porušovanie ľudských práv a zneužívanie mladistvých tak, ako to bolo v jeho prípade. Podľa dovolateľa evidentné pošľapávanie ľudských práv musí byť prioritou každého súdneho pojednávania, najmä ak išlo o mladistvých. Dovolateľ sa preto dožadoval od dovolacieho súdu priamej odpovede, „či bolo skutočne nevyhnutné dokazovať „naliehavý právny záujem“, ak išlo o oblasť hrubého a intenzívneho porušovania ľudských práv (najmä v prípade mladistvého)“ a túto právnu otázku považoval za kľúčovú. Bol toho názoru, že naliehavý právny záujem dostatočne preukázal, napriek tomu to všeobecné súdy neposúdili takto (a vyhli sa dokazovaniu), čo považoval za odmietnutie spravodlivosti, resp. bránenie prístupu k súdu, či krytie nezákonnosti. On sa obrátil na všeobecný súd (nie správny a nie v dôchodkovej veci), aby tento autoritatívne vyslovil, že skutočne došlo k porušovaniu jeho základných ľudských práv. Nižšie

súdy ale odmietli (pod rôznymi zámienkami) potvrdiť túto objektívnu pravdu, ktorá by mu v jeho nepriaznivej dôchodkovej situácii významným spôsobom pomohla a jeho postavenie je preto právne neisté, keďže je popísaným postupom systematicky vylučovaný a ukracovaný na dôchodkových dávkach (z ktorej situácie on nevidí pri prijatí názoru nižších súdov východisko). Podľa dovolateľa naliehavý právny záujem bol daný tým, že spravodlivým a objektívnym posúdením podstaty problému by sa v Slovenskej republike zamedzilo opakovaniu podobných neprávostí voči jej občanom, aké sa dejú voči bývalým vojakom z povolania a vojenským vyslúžilcom pri uplatňovaní ich nárokov na dôchodkové dávky (s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 940/2004, 21 Cdo 1012/2001 a 3 Cdon 1338/96, nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 3245/16 a I. ÚS 1440/14 a rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/69/2003). Navrhol preto rozsudky oboch nižších súdov zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie (okrem čoho inak dovolaním navrhol, aby mu bolo voči žalovanej priznané finančné zadost'učinenie vo výške 40 000 € a požiadal o osobnú účasť na pojednávaní pred dovolacím súdom).

9. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bol (z procesného hľadiska) vydaný napádaný rozsudok odvolacieho súdu (§ 424 CSP), za splnenia podmienok podania aj spisania dovolania na to oprávnenou osobou (§ 429 ods. 2 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP), uvádza nasledovné.

11. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť (úspešne) dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

15. Žalobca vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces, pričom nesprávny procesný postup takej intenzity, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odôvodňoval najmä nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci zo strany nižších súdov, ako i nedostatočným odôvodnením napádaných rozhodnutí (primárne rozsudku odvolacieho súdu a sekundárne i súdu prvej inštancie). Napádané rozhodnutia tak podľa dovolateľa nižšie súdy založili na právnych záveroch, ktoré považoval za arbitrárne a selektívne, z čoho vyplývala existencia tohto dovolacieho dôvodu.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať

sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť (vo všeobecnosti) taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

17. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že tieto majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť i nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu (tu porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013 či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26. alebo 5Cdo/57/2019 - body 9. a 10.) alebo jeho prekvapivosťou vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré na základe zisteného skutkového stavu veci nebolo možné predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, resp. pre rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

18. Pokiaľ ide o namietanú arbitrárnosť, táto môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak toto je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich prijaté skutkové závery nevyplývajú pri žiadnej možnej interpretácii. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

19. K námietkam dovolateľa vo vzťahu k nesprávnym skutkovým zisteniam nižších súdov je nutné poukázať na ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Skutkový stav (rozumej správnosť jeho zistenia) preto predmetom prieskumu v dovolacom konaní byť nemôže. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní sám formulovať nové skutkové závery, nakoľko nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keď (na rozdiel od nižších súdov) nemá možnosť vykonávať (rozumej ani opakovať) dôkazy. Dovolací súd môže na základe § 420 písm. f) CSP (iba) preskúmať postup nižších súdov pri zisťovaní skutkového stavu a v rámci tejto kontroly tak skúmať, či konanie netrpí už vyššie spomínanými závažnými deficitmi v dokazovaní a či prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (tu pozri aj 3Cdo/211/2019 a 7Cdo/121/2020).

20. Dovolací súd preskúmal postup nižších súdov v prejednávanej veci pri procese zisťovania nimi skutkového stavu a žiadne deficity v dokazovaní nezistil. Prijaté skutkové závery nižších súdov nepovažuje za svojvoľné, neutržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle. Povaha dôvodu zamietnutia žaloby použitého nižšími súdmi pritom dokazovanie bez preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení prakticky vylučovala, keďže ani dovolací súd nemá prečo ustupovať od toho záveru stabilizovanej judikatúry uplatňovaného konštantne naprieč celou sústavou všeobecných súdov, podľa ktorého naliehavý právny záujem je základným procesným predpokladom zaoberania sa tzv. určovacou žalobou vecne a pokiaľ ho (rozumej naliehavého právneho záujmu) niet (čiže aj všade tam, kde sa žalobcovi nepodarí presvedčiť, že zvolená určovacia žaloba je skutočne tým jediným prostriedkom na zvrátenie stavu jeho právnej neistoty), k zamietnutiu žaloby ako jedinému možnému výsledku konania musí prísť aj v súlade so zásadou procesnej ekonomiky hneď po zistení, že ide o taký prípad a bez toho, aby sa pristúpilo k dokazovaniu nespôsobilému na neexistencii naliehavého právneho záujmu čokoľvek zmeniť. Nižšie súdy sa preto opodstatnene zaoberali predmetom sporu tak, ako bol

tento vymedzený žalobcom predovšetkým cez prizmu (ne)existencie základného procesného predpokladu určovacej žaloby a v svetle neskorších námietok žalobcu v pozícii odvolateľa i dovolateľa najmä odvolací súd sa v napádanom rozsudku veľmi podrobne (body 23. až 28.) zaoberal námietkou dovolateľa, či podaná žaloba je žalobou na ochranu osobnosti, pri ktorej nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, pričom po preskúmaní žaloby ako aj vyjadrení žalobcu uzavrel, že predmetom sporu bola žaloba na určenie podľa § 137 písm. c) CSP, a keďže možnosť podať takúto žalobu nevyplýva z právneho predpisu, bolo v konaní nevyhnutné, aby dovolateľ preukázal naliehavý právny záujem na jej určení (čo sa nestalo).

21. Právne významným pre prijatie tohto záveru bolo pre nižšie súdy vysvetlenie dovolateľa, čo súdnym konaním sleduje (č. l. 336 - 337 spisu) a ten naliehavý právny záujem videl najmä v tom, že „...pokiaľ v konaní nebude jasne konštatované, že došlo k hrubému porušeniu jeho základných ľudských práv, tak nebude možné zohľadniť túto jeho službu (na VSOŠ od 1. septembra 1968 do 31. júla 1970) ako I. či II. kategóriu funkcií, resp. ako I. či II. pracovnú kategóriu a zároveň nebude možné tieto okolnosti zohľadniť v jeho sociálnom, resp. dôchodkovom zabezpečení...“ Aj v prejednávanej veci tak bolo i s poukazom na judikatúru najvyššieho súdu, podľa ktorej je naliehavý právny záujem na požadovanom určení potrebné skúmať predovšetkým s ohľadom na cieľ sledovaný žalobou (8Cdo/90/2013) ustálené, že dovolateľ žalobou nesledoval ochranu svojej osobnosti, ale získanie podkladu pre zlepšenie sociálneho zabezpečenia. K tomuto sa javí vhodné doplniť, že pri žalobe na ochranu osobnosti samozrejme nemôže byť podmienkou pre skúmanie existencie prípadného neoprávneného zásahu preukazovanie naliehavého právneho záujmu, keďže takéto preukazovanie pri tomto type žaloby zo strany osoby namietajúcej zásah do jej osobnostných práv nie je potrebné (tu porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu zo 17. februára 2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009, na ktoré poukazoval aj dovolateľ), podmienkou takéhoto prístupu je však, že v konaní bude ustálené, že ide práve o tento typ žaloby (ktorá možnosť bola ale v prejednávanej veci nižšími súdmi, rešpektujúcimi argumentáciu dovolateľa do všetkých dôsledkov, vyvrátené). Dovolací súd preto nemohol súhlasiť s námietkou dovolateľa, že nižšie súdy prehliadali, resp. nechceli sa zaoberať porušovaním jeho základných ľudských práv. Navyše, ako uviedol aj súd prvej inštancie (v bode 17 jeho rozsudku), podanou určovacou žalobou nemohol žalobca dosiahnuť sledovaný účel, keďže medzi prípadným rozhodnutím súdu a zaradením doby štúdia do príslušných pracovných kategórií nie je žiadna súvislosť a ani zo žiadneho právneho predpisu takáto súvislosť nevyplýva.

22. V posudzovanej veci podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritériá stanovené pre odôvodňovanie rozhodnutí podľa § 220 ods. 2 a § 393 CSP, preto ho nemožno považovať za rozhodnutie neodôvodnené, či dokonca zjavne arbitrárne (svojoľné). Z odôvodnenia tohto rozsudku i ním potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie totiž vyplýva kľúčový dôvod zamietnutia žaloby a zároveň tiež dôvod, pre ktorý bol proces dokazovania obmedzený na minimum potrebné na zistenie absencie základného procesného predpokladu žalobcom zvolenej určovacej žaloby. Rozhodnutie odvolacieho súdu je konzistentné, logické a presvedčivé, pri prejednaní sporu postupoval precízne a dôsledne, svoje závery podrobne a presvedčivo odôvodnil a podporil ich aj odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax vyjadrenú v rozhodnutiach najvyššieho a ústavného súdu. Odvolací súd sa potom, čo zhodne so súdom prvej inštancie vyvodil, že rozhodnutiu o žalobe bráni dôvod uvedený v odôvodnení ním preskúmaného rozsudku (nedostatok naliehavého právneho záujmu), v odôvodnení svojho rozsudku veľmi podrobne zaoberal už len (a žiaduce je poznamenať, že správne) odvolacími námietkami žalobcu smerujúcimi proti takémuto záveru. Práve pre totožnosť záverov oboch nižších súdov v tejto otázke a nepotrebnosť ďalšieho dokazovania na podporu takého záveru (či v skutočnosti - ako už bolo uvedené vyššie - nespôsobilosť akéhokoľvek dokazovania na tomto závere niečo zmeniť) nebolo potrebným ani nariadenie pojednávania na odvolacom súde a takto logicky nemohlo porušenie procesných práv strán sporu (osobitne dovolateľa) privodiť ani rozhodnutie o odvolaní bez poskytnutia žalobcovi zúčastniť sa pojednávania (tu porovnaj tiež § 385 ods. 1 CSP). Obsah spisu a najmä odôvodnenie dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu tak neposkytovali podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Za takúto vadu pritom nemožno považovať, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Dovolací súd považuje odôvodnenie dovolaním napádaného rozsudku za také,

ktoré poskytuje odpovede na tie otázky, ktoré boli pre rozhodnutie v tejto veci podstatné. Prieskumom nezistil ani namietanú arbitrárnosť napádaného rozhodnutia, keď nebol zistený extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo taký výklad zákona, ktorý by nemal oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP preto naplnený nebol.

23. Dovolateľ dovolaním namietal tiež nesprávne právne posúdenie veci (§ 421 ods. 1 CSP), ktoré môže byť predmetom dovolacieho prieskumu iba ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

24. Dovolateľ v dovolaní vymedzil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) resp. b) CSP a opakovane namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom a to na základe nesprávne právneho posúdenia skutkového stavu. K týmto dovolacím dôvodom ale jasne a určito nevyhradil ich prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP ani ich dôvodnosť podľa § 432 CSP. Z obsahu dovolania bolo možné vyvodiť len to, že dovolateľ nesúhlasil s právnym posúdením neexistencie jeho naliehavého právneho záujmu odvolacím súdom a namietal, že dovolací súd (v bode 18. rozsudku) pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu poukazoval na rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. mája 2018 sp. zn. 9So/108/2016, v ktorom ale šlo o vec správneho súdnictva o jeho žiadosti o starobný dôchodok a nie o žalobu o porušovaní ľudských práv mladistvých.

25. Ako už bolo uvedené vyššie, nižšie súdy na základe výsledkov konania pred nimi ustálili, že v danej veci nešlo o žalobu na ochranu osobnosti podľa § 13 ods. 1 OZ, ale o žalobu o určenie podľa § 137 písm. c) CSP. Na základe vyjadrenia žalobcu bolo v konaní ustálené, že dovolateľ žalobou nesledoval ochranu svojej osobnosti, ale získanie podkladu pre zlepšenie svojho sociálneho zabezpečenia. Nižšie súdy tak dospeli k záveru, že ak v prejednávanej veci možnosť podať žalobu o určenie nevyplývala z právneho predpisu, s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu bolo nevyhnutné, aby žalobca (dovolateľ) preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Základnou spornou otázkou pre posúdenie prítomnosti, resp. jej opaku v podobe neprítomnosti naliehavého právneho záujmu v konaní bolo preto posúdenie, či právne postavenie dovolateľa bolo nieisté s ohľadom na (ne)možnosť zohľadnenia doby jeho štúdia v 1. a 2. ročníku na VSOŠ ako služby I. alebo II. kategórie, resp. ako I. alebo II. pracovnej kategórie a na zohľadnenie uvedeného v jeho sociálnom, resp. dôchodkovom zabezpečení. Táto otázka ale už bola v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu riešená a to už spomínaným rozhodnutím z 30. mája 2018 sp. zn. 9So/108/1016, po ktorého vydaní už právne postavenie žalobcu za neisté nebolo možné považovať. Šlo tu o rozhodnutie, ktoré pritom riešilo aj otázku započítateľnosti doby štúdia na VSOŠ v posudzovanom čase na účely dôchodkového zabezpečenia dovolateľa a to (s ohľadom na povahu konania, v ktorom bola takto prvý raz nastolená) ako otázku predbežnú a bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (keďže v konaní pred správnym súdom ani o žiadne určenie nešlo a ísť nemohlo). Námitka dovolateľa, že išlo o rozhodnutie v správnom konaní, ktoré sa netýkalo porušenia základných ľudských práv, pritom neobstojí, keďže ani v tentoraz prejednávanej veci zásadnou a pre rozhodnutie podstatnou nebola všemožne natískaná právna otázka porušovania ľudských práv dovolateľa (ktorá takto ani nebola sformulovaná ako tá, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd buď odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo malo ísť o stav doterajšieho neriešenia otázky dovolacím súdom), ale otázka zohľadnenia doby štúdia dovolateľa na VSOŠ pre účely jeho dôchodkového zabezpečenia. Nižšie súdy sa pritom pri riešení nimi základnej spornej právnej otázky nastolenej dovolaním (naliehavého právneho záujmu dovolateľa) od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (ani ústavného súdu) neodklonili, ale ju naopak plne rešpektovali (čo potvrdzuje aj judikatúra označená v dovolaní samotným dovolateľom). Existencia takejto rozhodovacej praxe, ako aj jej ustálenia z povahy veci vylučuje ako možnosť, žeby šlo o otázku dosiaľ dovolacím súdom neriešenú, tak aj inú možnosť, žeby tu bol daný

tretí (dovolaním výslovne nezmiernený) dôvod prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci, reprezentovaný rozdielnosťou rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z už uvedeného preto mohol vyplynúť len ten záver, že dovolanie v prejednávanej veci ani v časti tvrdiacej nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) či b) CSP a ani podľa písmena c) tohto ustanovenia nešlo považovať za prípustné.

26. Pre úplnosť a na záver k požiadavke dovolateľa na finančné zadosťučinenie v dovolacom konaní v sume 40 000 € potrebné je uviesť, že v dovolacom konaní nie je možné uplatňovať žiadne v skoršom konaní neuplatnené nároky (vrátane tých finančných). Úlohou dovolacieho konania je totiž len odstránenie najzávažnejších procesných pochybení nižších súdov, ktorých výsledkom sú tzv. zmätočné rozhodnutia (§ 420 CSP) alebo revízia nesprávnych právnych záverov odvolacích súdov (§ 421 CSP). Pokiaľ sa dovolateľ domáhal svojej osobnej účasti na pojednávaní dovolacieho súdu, na túto by bol priestor len v prípade konečného meritórneho rozhodovania o dovolaní, nie však pri nutnosti odmietnutia dovolania pre jeho neprípustnosť.

27. Dovolací súd preto podľa § 447 písm. c) CSP o dovolaní ako celku rozhodol spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto jeho uznesenia.

28. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.